

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee komission tiedonantoa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Ilmailun uusi aikakausi – Ilmailumarkkinoiden avaaminen turvallisesti ja kestävästi etäohjattavien ilma-alusjärjestelmien siviilikäytölle”

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivustolla www.edps.europa.eu)

(2015/C 48/04)

I Johdanto

I.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio antoi 8 päivänä huhtikuuta 2014 Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon ”Ilmailun uusi aikakausi – Ilmailumarkkinoiden avaaminen turvallisesti ja kestävästi etäohjattavien ilma-alusjärjestelmien siviilikäytölle” (jäljempänä ’tiedonanto’) ⁽¹⁾.
2. RPAS-laitteet ovat etäohjattavia ilma-alusjärjestelmiä eli ilma-aluksia, jotka voivat lentää ilman, että niiden kyydissä on ohjaaja. Yleensä ne eivät ole pelkkiä ilma-alusjärjestelmiä, vaan niihin on lisäksi asennettu esimerkiksi kameroita, mikrofoneja, antureita tai GPS-laitteita, jotka voivat mahdollistaa henkilötietojen käsittelyn.
3. Tässä lausunnossa tarkennetaan, että oikeudet yksityiselämän ja perhe-elämän suojaan ja tietosuojaan, sellaisina kuin ne on taattu Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa ja EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa, on turvattava myös tällä nopeasti kehittyvällä tekniikan alalla. Etäohjattavia ilma-alusjärjestelmiä on tarkasteltava huolellisesti myös siksi, että niihin liittyvät samanlaiset yksityiselämän ja perhe-elämän suojan ja tietosuojan oikeuksien loukkaamisen mahdollisuudet kuin verkkoteknologiaan, jota Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee yhdistetyissä asioissa Digital Rights Ireland ⁽²⁾ ja Google Spain vs. AEPD ⁽³⁾ antamassaan tuomiossa.
4. Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä on hyvä, että komissio on kuullut häntä tästä tiedonannosta.

IV Päätelmät

65. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio on kuullut häntä tästä tiedonannosta, ja korostaa, että RPAS-laitteiden siviilikäyttö kattaa kaikki sotilaskäytön ulkopuoliset alat eikä rajoitu ainoastaan kaupallisiin käyttötarkoituksiin. Hänestä on myös hyvä, että sen lisäksi, että tiedonannossa painotetaan RPAS-laitteiden siviilikäytön yhteiskunnallisia ja taloudellisia hyötyjä, siinä tuodaan esiin, että laitteiden käytön yhteydessä on varmistettava yksityisyyden suoja, tietosuojaa ja turvallisuutta koskevien sääntöjen noudattaminen.
66. RPAS-laitteet eroavat lentokoneista ja valvontakameroista siten, että niitä voidaan niiden liikuteltavuuden ja huomaamattomuuden ansiosta käyttää paljon useammissa tilanteissa. Lisäksi ne voidaan yhdistää muihin tekniikoihin, kuten kameroihin, langattomiin antureihin, mikrofoneihin, biometriisiin antureihin, GPS-järjestelmiin, IP-osoitteita lukeviin järjestelmiin tai RFID-seurantajärjestelmiin, jotka kaikki mahdollistavat henkilötietojen käsittelyn ja voivat toimia tehokkaina valvontavälineinä.

⁽¹⁾ COM(2014) 207 final, 8.4.2014.

⁽²⁾ Yhdistetyt asiat C-293/12 ja C-594/12, Digital Rights Ireland Ltd vs. Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, The Commissioner of the Garda Síochána, Ireland and the Attorney General, and Kärntner Landesregierung, Michael Seitlinger, Christof Tschohl ym., tuomio 8.4.2014 (suuri jaosto) (High Court of Irelandin (Irlanti) ja Verfassungsgerichtshofin (Itävalta) esittämät ennakkoratkaisupyynnöt).

⁽³⁾ Asia C-131/12, Google Spain SL, Google Inc. vs. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), tuomio 13.5.2014.

67. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaakin korostaa, että sellaiset RPAS-laitteiden käyttötarkoitukset, joihin liittyy henkilötietojen käsittelyä, loukkaavat useimmissa tapauksissa oikeutta nauttia yksityiselämään ja perhe-elämään kohdistuvaa kunnioitusta, joka on taattu Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen (jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus') 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä 'perusoikeuskirja') 7 artiklassa, sillä ne loukkaavat kaikille henkilöille EU:ssa turvattua yksityisyydensuojaa, ja siksi ne voidaan hyväksyä vain erityisten edellytysten ja suojatoimien rajoissa. Joka tapauksessa aina kun EU:ssa käytössä oleva RPAS-laite käsittelee henkilötietoja – mitä tapahtuu usein –, perusoikeuskirjan 8 artiklassa vahvistettu oikeus henkilötietojen suojaan pätee ja EU:n tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä on noudatettava.
68. Siksi käytännössä RPAS-laitteiden yksityisen käytön on tavallisesti täytettävä direktiivin 95/46/EY vaatimukset ja kotitaloutta koskevaa poikkeusta voidaan soveltaa vain harvoin. Tietosuojasäännöt edellyttävät joka tapauksessa, että henkilötietojen käsittelyn on aina oltava kaikin tavoin lainmukaista. Siinä on siis noudatettava muitakin asiaankuuluvia sääntöjä esimerkiksi siviili- tai rikos-, tekijänoikeus-, emailu- tai ympäristölainsäädännön alalla.
69. Kun henkilötietoja käsitellään RPAS-laitteen kautta kaupallisiin tai ammattitarkoituksiin, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä, jolla direktiivi 95/46/EY on pantu täytäntöön.
70. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa vielä muistuttaa, että pelkkä tietojen julkaiseminen Internetissä tai sanomalehdessä ilman, että sillä on tarkoitus tuoda esiin tietoja, mielipiteitä tai näkemyksiä, ei täytä direktiivin 95/46/EY 9 artiklassa journalistisiin tarkoituksiin myönnetyn poikkeuksen edellytyksiä.
71. Myös RPAS-laitteiden käytössä lainvalvontatarkoituksiin on kunnioitettava perusoikeutta yksityisyyteen. Tällaisen toiminnan tulisi pohjautua selkeään ja saatavilla olevaan lainsäädäntöön, sillä tulisi olla oikeutettu tavoite ja sen tulisi olla välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa ja oikeassa suhteessa tavoitteeseen. Kun lainvalvontatarkoituksiin tapahtuvassa käytössä käsitellään henkilötietoja, EU:n ja Euroopan neuvoston tasolla vahvistetut tietosuojan suojatoimet pätevät.
72. RPAS-laitteiden käytössä tiedustelutarkoituksiin on noudatettava tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatetta.
73. Kun otetaan huomioon, kuinka tärkeää on varmistaa yksityisyydensuojaa, tietosuojaa ja turvallisuutta koskevien vaatimusten noudattaminen tämän uuden tekniikan yhteydessä, jolla oikeuksia voidaan loukata laajasti, Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa komission aikomusta arvioida uudelleen toimivaltaansa alle 150 kilogramman painoisten miehittämättömien ilma-alusten sääntelyn alalla.
74. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhteutuu myönteisesti myös aloitteisiin ja tietoisuutta lisääviin toimiin, joita on tarkoitus toteuttaa samalla, kun RPAS-laitteita otetaan käyttöön EU:ssa siviilialalla.
75. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että komissio kannustaisi RPAS-laitteiden valmistajia sisällyttämään yksityisyyden suojan laitteisiin jo suunnitteluvaiheessa ja oletusarvoisesti ja että rekisterinpitäjät arvioisivat tietosuojavaihtokuituksia aina, kun käsittelytoimista aiheutuu niiden luonteen, laajuuden tai tarkoituksen vuoksi erityisiä riskejä rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille.
76. Lisäksi tarvitaan vielä toimia tukemaan RPAS-laitteen ohjaajan tunnistamisen helpottamista.

Tehty Brysselissä 26 päivänä marraskuuta 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
